

ספר אחד אמר רחמנא ולא שנים ושלושה ספרים –

The Merciful one said, one book, but not two or three books

OVERVIEW

queried what the ruling would be if the husband wanted to retain for himself the blank parts of the גט (which surround the words). The גמרא asked that it should be פסול since the תורה writes כריתות ספר indicating that it must be one ספר. Our תוספות discusses whether and to what extent the דרשה of ספר אחד applies to גט.

responds to an anticipated difficulty:

אף על גב דלקמן (דף כא,ב) דרשי רבנן ספר לספירת דברים¹ –

Even though that later the רבנן interpret the word ספר that it is a telling of words (but not necessarily a ספר – book) so how do we exclude ספרים –

מכל מקום דרשינן נמי הך דרשה דהכא² –

Nevertheless, we can also interpret it according to the interpretation here that it is limited to only one ספר.

asks:

ואם תאמר היכי מכשירין בפרק בתרא (לקמן דף פז,ב) שייר מקצת הגט וכתבו בדף השני³ –

And if you will say; how do we validate, in the last פרק, where he left out part of the גט and wrote it on a second page -

הוה לן למיפסל בשני דפין משום ספר אחד אמר רחמנא ולא שנים ושלושה ספרים –

We should invalidate it when it is written on two דפין because the תורה states one ספר and not two or three ספרים. תוספות proves that writing on two דפים is considered a violation of ספר א' אמר רחמנא וכו' –

כדאמרינן⁴ בפרק ב' דסוטה (דף יח,א) כתבה בשני דפין פסולה ספר אחד אמר רחמנא⁵ כולי –

As states in the second פרק of סוטה, if he wrote the סוטה on two מגילת סוטה, מסכת סוטה, if he wrote the סוטה on two דפין it is פסולה because ספר אחד אמר רחמנא, etc. Why by גט is it כשר on two דפין?!

answers:

ואומר רבינו יצחק דשני דפים דסוטה איירי בשתי חתיכות –

¹ The phrase (תצא) כד,א means 'a tale of כריתות (דברים)', he should write that he is divorcing her.

² See "Thinking it over" # 1. who sates: "וג' ספירות" תוה"ר

³ The beginning of the גט was written on one page and the remainder on another page.

⁴ See "Thinking it over" # 2.

⁵ Regarding מגילת סוטה the תורה writes (נשא) ה,כג that (במדבר) (כג,ה) וכתב את האלות האלה הכהן בספר וגו'.

And the ר"י answered that the two דפים by סוטה is where the two דפים were two separate pieces therefore it is פסול because it is not אחד -

ולקמן איירי בקלף אחד בשני עמודים:

However later regarding שייר מקצת הגט **we are discussing** where it was on **one parchment but on two columns**; this is considered אחד.

SUMMARY

The exclusion of ספר אחד is even according to the רבנן who maintain לספירת דברים. The פסול is only if it is on separate pages but not on separate columns.

THINKING IT OVER

1. According to the רבנן (דריה"ג)⁶, the גמרא should have said ספירה אחת אמר רחמנא ולא!⁷

2. Why was it necessary for תוספות to cite the גמרא in סוטה?⁸ It seems like a valid question from our גמרא of ספרים!⁹

⁶ See footnote # 2.

⁷ See בל"י אות תפ.

⁸ See footnote # 3.

⁹ See אמ"ה # 184-5.